

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Opvs Theologicvm

Mauro, Silvestro

Romae, MDCLXXXVII

Q. 70. Quo pacto in producendis actibus supernaturalibus præcipuæ partes sint gratiæ; & quo pacto Deus nos trahat, & moneat, & discernat pium ab impio.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-84131](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-84131)

QVÆSTIO LXX.

Quo pacto in producendis actibus supernaturalibus præcipua partes sint gratiæ; & quo pacto Deus nos irahat, & moueat, & discernat pium ab impio?

1. **C**ertum est, quod ad actus bonos, & salutare ita concurrunt gratia, & liberum arbitrium, vt præcipua partes sint gratiæ, & liberum arbitrium. Ideo Augustinus lib. de gestis Pelagij agens de secunda propositione Pelagij docet liberum arbitrium ita agi à gratia, vt vix agat, dicens; *Qui enim regitur, aliquid agit, & à Deo regitur, vt rectè agat. Qui autem agit, agere ipse vix intelligitur.* Quæritur, vtrum, & quo pacto id verificetur in nostra sententia.

2. Dicendum; verissimum est, quod ad actus bonos supernaturales ita indiuisim concurrunt gratia, & liberum arbitrium, vt præcipua partes sint gratiæ, & liberum arbitrium, & vt liberum arbitrium ita agatur, vt vix agat. Probatur, & explicatur exemplo. Ponamus, quod puer per suas vires sine auxilio gigantis possit solum mouere corpus, & pondus vnus libræ. Si cum auxilio gigantis moueat pondus mille librarum, puer potest dicere: *Non ego moueo, sed gigas mecum mouet, ita vt ego vix agam, & moueam;* sed liberum arbitrium sine auxilio, & viribus gratiæ potest solum facere actus merè naturales, qui exceduntur ab actibus supernaturalibus incomensurabiliter, & multo magis, quam vnum excedatur à mille; ergo liberum arbitrium cum per vires gratiæ facit actus supernaturales, & meritorios vitæ æternæ, comparatione gratiæ vix agit, ideoque etiam Tridentinum sess. 6. cap. 5. vt explicet, quam parum agat liberum arbitrium comparatione gratiæ, dicit, *ita vt tangente Deo cor hominis per Spiritus Sancti illuminationem, neque homo ipse nihil omnino agat, inspirationem illam recipiens.* Dum dicit, quod *homo ipse non nihil omnino agit,* insinuat hominem comparatione gratiæ tam parum agere, vt vix agat, licet possit gratiæ non consentire, & non agere.

3. Quo pacto liberum arbitrium ita agatur à gratia, vt vix agat, & tamen, vt dicit Tridentinum, possit gratiæ resistere, ac dissentire, & non agere, explicari potest allato exemplo gigantis mouentis pondus mille librarum simul cum puero. Potest gigas ita iuuare puerum ad mouendum pondus mille librarum, vt etiam regat, & moueat manum pueri, ita tamen attemperando totam hanc actionem, vt puer possit impedire, & resistere, ne gigas moueat manum pueri, & si impediat, ac resistat, non sequatur motus; sed in hoc casu puer ita adiuuatur, & agitur ad mo-

uendum, vt vix agat, & moueat, & tamen possit resistere, & impedire, ne agatur, & moueat; ergo &c. Proportionaliter Deus per pias cogitationes, sanctas inspirationes, & simultaneum concursum adiuuat, & agitur liberum arbitrium ad actus supernaturales, vt gratiæ vix agat, & tamen possit non agere, resistere, & impedire, ne agatur.

4. Sequitur, vt explicemus, quo pacto Deus per gratiam trahat homines, iuxta illud Christi Io. 8. *Nemo potest venire ad me, nisi pater meus, qui misit me, traxerit eum.*

5. Dicendum, quod Deus trahit homines pias cogitationibus, & sanctis inspirationibus.

6. Probatur primo; nam Deus trahit homines ad Christum ostensione, & delectatione boni; sed ostensio boni consistit in per cogitatione, & illuminatione intellectus, & attractio de bono consistit in sancta inspiratione voluntatis; ergo &c. Probatur maior; Christus enim Ioannis 6. cum dixisset: *Nemo potest venire ad me, nisi Pater meus traxerit eum,* iuxta scriptum est enim in Prophetis, & erunt omnes docibiles Dei. *Omnis, qui audit à Patre, & accipit, venit ad me.* Quæ verba explicans Augustinus tract. 26. in Io. dicit. *Ecce quomodo Deus trahit; docendo delectat, non necessitatem imponit. Ecce quomodo trahit, & erunt omnes docibiles Dei; ergo Deus trahit interiori doctrina, illum modo intellectum, & inspirando voluntatem ad operationem boni.* In eundem sensum multo post Augustinus explicans eadem tract. dicit. *Quomodo voluntate credo, si trahitur? dico: parum est voluntate, etiam voluptate trahitur. Si Poeta dicere licuit, trahit sua quemque voluptas, non necessitas, sed voluptas, non obligatio, sed attractio, quanto fortius nos dicere debemus trahitur neminem ad Christum, qui delectatur veritate, delectatur beatitudine, delictatur iniustitia, delectatur sempiterna vita, quod totum Christus est? Et infra: *illa reuelatio, ista est attractio. Ramum viridem ostendit ovi, & trahit illum; nuce puero demonstrat, & trahitur &c.* Si ergo ista, quæ inter delicta & voluptates terrenas reuelantur amantibus, trahitur quoniam verum est, trahit sua quemque voluptas, non trahit reuelatus Christus à Patre? Quid magis fortius desiderat anima, quam veritatem? ergo Augustinum Deus trahit hominem ostensione, & delectatione boni. Idem docet S. Thomas Comment. in Io. lect. 3. in caput 6. explicans citata verba Christi.*

7. Probatur secundo; nam Deus omnino mouet, & trahit congruenter ad suam naturam, vt docet S. Thomas quæst. 23. de Veritate, art. 2. & 2.2. quæst. 52. art. 4. & alibi factum, sed modus congruus naturæ rationali, ac liberæ est, vt trahatur intentionaliter ostensione, & delectatione boni, ideoque S. Thomas caput 6. Ioan. lect. 3. dicit, quod *modus ostendendi est congruus, quia Deus trahit, reuelando, & docendo;* ergo Deus trahit ostensione, & delectatione boni, cui licet possit resisti, videtur factum non resistendum à libero arbitrio, ideoque

que Concilium Senonense decreto 15. dicit: trahit quidem Deus, sed in eius odorem currimus, non vi, non vnco raptamur.

8. Ex hac doctrina patet primo, quo pacto Deus per cogitationes, & inspirationes trahat fortiter, & suauiter, iuxta illud Sap. 8. *Attingit à finè usque ad finè fortiter, & disponit omnia suauiter.* Trahit suauiter, quia trahit modo congruo naturæ rationali, ac liberæ, hoc est ostensione, ac delectatione boni, quibus possit resisti. Trahit fortiter, quia trahit per pias cogitationes, & inspirationes, cum quibus cognoscit de factio coniungendum esse non dissentium, sed consensum, quo voluntas sponte currat ad Deum trahentem.

9. Patet secundo solutio quæstionis, quam Augustinus lib. 2. contra Petilianum, cap. 84. proponit, dicens. *Quomodo attrahit, si dimittit, ut quis quod voluerit eligat? & tamen utrumque verum est.* Dicendum, quod Deus trahit, & quidem fortissimè ostensione, ac delectatione boni, cum qua videt hominem sponte, & liberè venturum, & simul ita trahit, vt dimittat, vt homo eligat quod vult, & veniat, vel non veniat ad trahentem, vt libuerit, quia trahit ostensione, & delectatione boni, quibus voluntas potest resistere, ac dissentire, si velit.

10. Demum quæritur, quo pacto verificetur, quod homo non discernat se ipsum, sed discernatur à Deo per gratiam, iuxta illud Apostoli 1. ad Corint. 4. *Quis enim te discernit? Quid autem habes, quod non accepisti? si autem accepisti, quid gloriaris quasi non acceperis?* & iuxta illud Augustini lib. de Correctione, & Gratia cap. 7. *discernuntur autem non meritis suis, sed gratia Saluatoris.*

11. Respondeo certum est fidelem discerni ab infideli per hoc, quod fidelis credat, infidelis non credat; eum, qui conuertitur discerni ab eo, qui non conuertitur, per hoc, quod alter conuertitur, alter non conuertitur; perseverantem discerni à non perseverante; per hoc, quod alter perseverat, alter non perseverat. Hinc sequitur, quod si, vt dicebant Pelagiani, actus credendi, nos conuertendi, perseverandi &c. habemus à nobis ipsis per vires naturæ, & non à Deo per vires gratiæ, ipsi nos ipsos discernimus, & non Deus nos discernit, ideoque possumus de his gloriari, quasi non acceperimus. Si autem Deus non solum dat nobis potentiam credendi, nos conuertendi, & perseverandi, & quoslibet actus salutares exercendi, sed etiam per gratiam dat nobis omnes, & singulos actus salutares credendi &c. Deus nos discernit, dando actus, per quos discernimur. Patet ex ipsis verbis Apostoli. Quia enim quidam ex Corinthiis gloriabantur de fide, & alijs actibus bonis, quos exercebant, Apostolus ad retundendam eorum superbiam, interrogat: *Quis enim te discernit? & vt loquitur S. Augustinus contra duas Epistolas Pelagiano. um, cap. 7. post medium, tanquam respondisset: discernit me fides mea, propositum meum, meritum meum; quid enim habes, inquit,*

quod non accepisti? si autem accepisti quid gloriaris, quasi non acceperis, hoc est quasi de tuo sit, unde discernis? ergo ille discernit, qui vnde discernaris, impertit. Hactenus Augustinus. Ergo iuxta Apostolum, & Augustinum, eo ipso, quod omnes, & singulos actus bonos non habemus à nobis ipsis per vires naturæ, sed acceperimus à Deo per gratiam, Deus nos discernit, dando nobis actus salutares, quibus discernamur; sed in nostra sententia saluatur, quod omnes, & singulos actus bonos non habemus à nobis per vires naturæ, sed à Deo per gratiam; ergo saluatur, quod non ipsi nos discernimus, sed Deus nos discernit, ac proinde non possumus de villo actu salutari gloriari, quasi illum non acceperimus à Deo per gratiam.

12. Dices: ideo discernimur à Deo, quia actus bonos habemus à Deo liberè illos donante; sed actus bonos habemus etiam à nobis ipsis liberè illos elicientibus; ergo etiam discernimur à nobis ipsis.

13. Respondeo, distingo maiorem; ideo discernimur, quia actus bonos accipimus à Deo liberè illos donante, & faciente, vt eosdem liberè eliciamus, concedo; & non faciente hoc, nego; & distingo minorem; sed actus bonos habemus etiam à nobis ipsis liberè illos elicientibus, Deo per gratiam præuenientem faciente, vt illos liberè eliciamus, concedo; Deo hoc non faciente, nego; & nego consequentiam. Deus nos discernit, quia liberè dat nobis omnes, & singulos actus bonos, quibus discernimur, & liberè facit, vt illos eliciamus; sed nos licet liberè eliciamus actus bonos, non facimus, vt Deus per gratiam præuenientem, illos liberè nobis donet; ergo simpliciter, & absolutè non nos discernimus, licet possit admitti, quod secundariò nos discernimus, Deo faciente, vt nos discernamus, adeoque primariò discernente.

14. Ex dictis patet etiam, quo pacto verificetur dictum Apostoli ad Roman. 5. *Non est volentis, neque currentis, sed miserentis Dei.* Ratio est, quia ita liberè volumus, & currimus, vt Deus per suam gratiam, & misericordiam faciat, vt velimus, & curramus; ergo quod volumus, & currimus, non tam debet tribui nobis, quam Deo, qui facit, vt velimus, & curramus. Propter hoc ipsum verum est, quod dicit Augustinus lib. de Gratia, & libero Arbitrio, quod *non Deus coronat merita tua, tanquam merita tua, sed tanquam dona sua.* In eodem sensu idem Augustinus lib. de Correctione, & Gratia cap. 7. dicit: *Discernuntur, non meritis suis, sed gratia Saluatoris.* Propositio enim habet sensum formalem, & significat, quod discernuntur non meritis suis, tanquam meritis suis, sed tanquam gratia Saluatoris.

15. Infertur, quod qui conuertitur, consentit, ac bene agit, accipit maiorem gratiam, quam qui non conuertitur, ac non consentit, nec bene agit. Probat: nam qui conuertitur, ac consentit, & bene agit, non solum accipit potentiam consentiendi, & bene

agen.

agendi, ac se conuertendi, sed etiam accipit ipsum actum consentiendi, se conuertendi, ac bene agendi; ac non solum accipit auxilium praeueniens, quo potest conuerti, sed etiam accipit auxilium comitans, seu cooperationis, quo de facto conuertitur; sed qui accipit non solum posse, sed etiam bene agere, & non solum auxilium praeueniens, sed etiam auxilium cooperationis, procul dubio accipit maiorem gratiam, & maius auxilium, quam qui accipit solum posse, non autem bene agere, & solum auxilium praeueniens, non autem auxilium cooperationis; ergo &c. Quia verò de fide est, omnes actus bonos, & salutare esse dona Dei, iuxta illud Apostoli I. ad Corinth. 4. *Quid habes, quod non accepisti?* & iuxta illud Cælestini in epist. ad Episcopos Gallia: *Tanta enim est erga homines bonitas Dei, ut nostra velit esse merita, quæ sunt ipsius dona;* idè de fide est eum, qui bene operatur, simpliciter, & absolute accipere maiorem gratiam, quam qui non bene operatur.

16. Addo, quod qui conuertitur, & consentit, semper praeuenitur gratia formaliter, & moraliter maiori, quam qui non conuertitur, & non consentit.

17. Probat: nam gratia formaliter, & moraliter maior est, quæ datur maiori amore, ideoque ut docet S. Thomas I. par. q. 38. art. 2. in corpore, amor est primum donum; sed auxilium praeueniens datum consentienti datur maiori amore, quam quod datur non consentienti; ergo auxilium praeueniens datum consentienti semper est formaliter, & moraliter maior gratia. Probat: minor amor, quo auxilium datur, intendendo efficaciter ipsum consensum, est maior, quam quo datur auxilium, licet videatur non sequitur consensus, & permittendo, ut non sequatur consensus; sed consentienti auxilium datur, intendendo efficaciter consensum, non consentienti datur, licet videatur non sequitur consensus, & permittendo negationem consensus; ergo &c.

TRACTATUS X.

De gratia habituali sanctificante, & iustificante, ac de iustificatione.

S. Thomas I. 2. quæst. 110.

VM Tractatu nono egerimus de gratia actuali, sequitur ut Tractatu decimo disputemus de gratia habituali sanctificante, & iustificante, ac de ipsa iustificatione, & de habitibus, quibus iusti formaliter sanctificantur, & iustificantur. Primo igitur à quæstione 71. vsque ad 77. agemus de habitibus virtutum supernaturalium, tum per se infusarum, tum acquiritarum, tum theologiarum, tum mora-

lium, ac de eorum necessitate, & existentia, & explicabimus, quo pacto actus, & habitus supernaturales differant ex obiecto formaliter ab actibus, & habitibus supernaturalibus. Secundo quæstione 78. & 79. examinabimus, utrum gratia sanctificans sit habitus realiter distinctus à virtutibus supernaturalibus, & profertim à charitate, & utrum præter gratiam sanctificantem, & virtutes infusas dentur dona Spiritus Sancti, quæ sint habitus supernaturales distincti à virtutibus. Tertio quæstione 80. & 81. agemus de ipsa iustificatione, examinabimus, utrum hominis sanctificationis, & iustificationis fiat per qualitatem creaturæ permanentem, & intrinsecam animæ, & actus perfectæ charitatis, & contritionis sit forma iustificans, vel pura dispositio ad iustificationem. Quarto à quæstione 82. vsque ad 87. agemus de eadem iustificatione, in quantum est remissio peccati, & examinabimus, utrum peccatum mortale possit quoad culpam remitti per condonationem purè extrinsecam virtutum possit remitti in eo instanti, quo fit, utrum peccatum personale possit remitti sine retractatione peccatoris; utrum vnum peccatum mortale possit remitti sine alio: utrum peccata remissa per subsequentes peccata redeant, vel redire possint quo ad culpam, & poenam; & utrum cum remittitur peccatum merita reuincant, & recuperentur gratia, & virtutes.

QVAESTIO LXXI.

Utrum homini eleuato necessarij sint habitus virtutum supernaturalium?

1. **V**identur non esse necessarij: primo quia si essent necessarij, maximè ad exercendos actus supernaturales, & meritorios vite æternæ, quales sunt actus credendi, sperandi, amandi Deum &c. sed ad hunc finem non sunt necessarij habitus virtutum supernaturalium; ergo &c. Probat: minor: nam ad exercendos actus supernaturales omnium virtutum sufficiunt auxilia actualia diuinæ gratiæ; ideoque peccatores carentes habitibus supernaturalibus charitatis, & virtutum moralium, per auxilia actualia excitentur, & adiuuentur à Deo, possunt exercere quoslibet actus supernaturales.

2. Secundo proportionali modo homini eleuato ad finem supernaturalem sunt necessarij habitus virtutum supernaturalium, ac homini puro, hoc est ordinato ad finem naturale, fuissent necessarij habitus virtutum naturalium; sed homini puro habitus virtutum naturalium non essent ita necessarij, si sine illis non potuisset consequi finem naturalem: siquidem si mortuus fuisset innocens, antequam acquisiuisset vllum habitum virtutum naturalium, consequutus fuisset suum vltimum finem, hoc est felicitatem naturalem; ergo à pari.